

Есе на тему «Значення культурного обміну для зміцнення відносин між Німеччиною і Україною»

Написала Андрушко Марія, студентка 3 курсу факультету міжнародних відносин ЛНУ імені Івана Франка, академічна група – МВР-31

Культурний обмін відіграє надзвичайно важливу роль у зміцненні міжнародних відносин і зближення країн та культур між собою. Моя особиста зацікавленість темою даного есе пов'язана з моїм німецьким корінням, яке вплинуло на моє захоплення цією країною з дитинства. Україна та Німеччина мають багатовікову історію взаємодії, початки якої сягають 10 століття¹, а деякі джерела зазначають², що початок взаємозв'язків сягають 3 століття нашої ери³. У Середньовіччі контакти між Київською Руссю та Священною Римською імперією сприяли взаємному культурному збагаченню. Німецька колонізація України почалася в XIII столітті, охопивши Галичину, Волинь, Крим та Схід України. Німці займалися сільським господарством і ремеслами, впливаючи на розвиток регіонів, зокрема Дніпропетровської, Донецької та Луганської областей. Це сприяло розвитку міст, як Маріуполь і Бердянськ. Німецький вплив на сході України зберігся в архітектурі, культурі та освіті.

В Новий час видатні українці здобували освіту в німецьких університетах, що вплинуло на національне відродження⁴ та підвищення загальної освіченості. У 19 столітті володіння німецькою мовою було ознакою статусності: нею володіли Іван Франко, Ольга Кобилянська, Леся Українка, Михайло Грушевський, Пантелеймон Куліш, Григорій Сковорода та інші українські митці. Їхня перекладацька діяльність дала змогу ознайомити українських читачів із творами німецьких класиків, а Михайлу Грушевському німецька мова допомогла йому здобувати знання з іноземних джерел та активно співпрацювати з європейськими

¹ Василенко-Полонська Н. Початки Держави України–Руси //Визвольний шлях. Лондон, 1962. Кн. IV, V, VI.

² УДК 94:323.1(477) <http://doi.org/10.46869/2707-6776-2020-10-6> Кудряченко А.І. ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗСЕЛЕННЯ НІМЦІВ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

³ Кудряченко А.І. Німці України: вчора, сьогодні і завтра // Вихідці з німецьких земель на теренах України: минуле та сьогодення / Кудряченко А.І., Кулінич І.М., Хохлачов В.В. – К.: Наукова думка, 1995. – 75 с.

⁴ Історія України: Навч. посіб.— 3-тє вид., стер. Рекомендовано МОН / Лазарович М. В. — К., 2013. — 685 с.
Архів оригіналу

істориками, що дало шанс Україні доносити свій голос світу. У 1918 році культурний обмін між Україною і Німеччиною відбувався на тлі активної політичної та військової співпраці. Після укладення Брест-Литовського мирного договору, Українська Народна Республіка (УНР) стала незалежною державою та налагодила дипломатичні відносини з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Це сприяло розвитку не лише політичних, а й культурних зв'язків⁵. До України прибули культурні діячі, такі як Фрідріх Верфель та Альфред Розенберг, які налагоджували зв'язки з українською інтелігенцією⁶. Відбувалася активна освітня співпраця, завдяки якій українські студенти могли навчатися в німецьких університетах. Це був важливий крок для здобуття нових знань та поширення європейських ідей в Україні. У цей період українські інтелектуали, як-от Павло Скоропадський, підтримували переклад німецької класики на українську мову. Водночас, у Німеччині зростала зацікавленість українською культурою та літературою, хоча це мало більше символічне значення на фоні політичної підтримки. За гетьманату Павла Скоропадського в Києві почали друкуватися німецькі видання⁷, які допомагали поширювати інформацію про Німеччину серед українців, а також підтримували україномовні видання з іноземними статтями та ідеями. Завдяки інтересу до археології та етнографії українських земель, німецькі вчені брали участь у дослідженнях культурної спадщини України, що дозволило глибше пізнати українську культуру та сприяло міжкультурному обміну⁸. До 1940 року німці були четвертою за чисельністю національною меншиною в Україні (понад 500 тисяч осіб), однак після депортацій з боку радянської влади німецька мова значно втратила популярність. Нині в Україні близько 33 тисяч німців, але лише 12% з них називають німецьку своєю рідною мовою. В сучасній Україні налічується понад 200 колишніх

⁵ Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник. Випуск 2, Предметно-тематична частина: Д-Й / Відп. ред. М. М. Варварцев. НАН України. Інститут історії України. — К.: Ін-т історії України, 2010. — 252 с.

⁶ Нариси історії української революції 1917—1921 років [Текст]: у 2 кн./редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. — К.: Наукова думка, 2011. Кн. 1/[В. Ф. Верстюк (кер.) та ін.]. — 2011. — 390 с. — Бібліогр.: с. 372—387. — 1000 экз.

⁷ В. В. Перепада. ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ МІЖ ДИРЕКТОРІЄЮ УНР ТА НІМЕЧЧИНОЮ//Наукові праці історичного факультету ЗДУ. — 2002 . — Випуск XV

⁸ "The Emergence of Ukraine: Self-Determination, Occupation, and War in Ukraine, 1917–1922"

німецьких поселень, що були засновані в різні періоди. Деякі поселення збереглися, інші зникли через війни та депортації, але їхній вплив на культуру та економіку відчутний і сьогодні.

У світлі політичних та економічних трансформацій, які відбуваються в Україні, культурний обмін стає інструментом для встановлення глибших зв'язків і взаєморозуміння між народами цих двох країн. Для України, яка прагне інтеграції в європейський простір, Німеччина є одним з ключових партнерів, тому культурний обмін між цими країнами стає інструментом, що дозволяє формувати новий рівень співпраці. Я вважаю, що культурний обмін — це не просто засіб для зміцнення відносин на державному рівні, але й чудова можливість для особистого зростання і взаємного збагачення громадян двох країн. Завдяки культурному обміну Німеччина та Україна не тільки краще розуміють одна одну, але й створюють умови для довготривалої співпраці на різних рівнях. Цей процес включає безліч аспектів: від спільних мистецьких проєктів, музичних і театральних виступів до програм обміну студентами та науковцями. Культурна співпраця між Україною та Німеччиною особливо посилилася після 2022 року.

Мистецькі обміни, виставки, фестивалі та культурні заходи є одними з основних засобів зміцнення зв'язків між країнами. Відомі німецькі музеї, такі як Берлінський музей сучасного мистецтва, регулярно проводять спільні виставки з українськими митцями. Також, у Берліні з 10 листопада 2023 року працює українська галерея сучасного мистецтва "Серпень".⁹ В музеї Бодє працює виставка Timeless Ukrainian Art, на якій представлені роботи українських художників, зроблені вже під час війни¹⁰. У відповідь, Україна приймає німецьких митців на своїх фестивалях і мистецьких платформах, наприклад, на таких заходах, як "ГогольFest"¹¹.

⁹ <https://suspilne.media/culture/611323-zaraz-ukraina-produkue-bilse-evropejskih-sensiv-niz-bud-aka-insa-kraina-pro-novu-galereu-serpen-v-berlini/>

¹⁰ <https://laruhelptukraine.com/uk/info/pro-shho-govoryat-ukrayinski-mytchi-vystavka-timeless-ukrainian-art-v-muzeyi-bode/>

¹¹ <https://mariupolrada.gov.ua/news/na-festivali-%C2%ABgogolfest%C2%BB-mariupol-i-nimeckij-dortmund-zednae-telemist>

Після початку повномасштабного вторгнення понад 1 мільйон людей вийшли на протести на підтримку України. Німецькі знаменитості активно підтримують Україну в цей важкий період війни, використовуючи свої платформи для збору коштів і привернення уваги до потреб українців. Стефані Гісінгер, відома модель, опублікувала пост солідарності з Україною. Репери Олексеш, Raz і Capital Bra у 2022 році випустили пісні, що закликають до пожертв для українських біженців. Кет Меншик, талановита художниця, продає свої роботи, передаючи кошти на гуманітарну допомогу. Паліна Рожинські, ведуча, активно інформує про потреби українських біженців у Німеччині. 8 березня 2022 року Вінцент Вайс подякував усім, хто долучився до збору понад 14 000 євро на підтримку України¹². В своїх концертах відома група Rammstein не припиняє підтримувати Україну¹³. Також німецькі рок-зірки, зокрема групи Sportfreunde Stiller і Die Toten Hosen, через благодійну організацію Bamberg:UA доставили партію допомоги в Україну, організувавши концерти для збору коштів, що допомогли придбати 10 автомобілів швидкої допомоги для українських медичних установ і військових частин¹⁴. Німецькі музиканти також долучились до запису каверу на пісню «Обійми» гурту «Океан Ельзи», у якому взяли участь 15 незалежних артистів. Ініціатором проєкту став берлінський продюсер Саймон Гордєєв, а підтримали його Посольство України в Німеччині та журнал Rolling Stone. Відео було знято в Берліні, де виконавці з'являються в різних локаціях, а тексти пісні мають субтитри німецькою мовою. Проєкт закликає до пожертв для B50, організації, яка допомагає подолати наслідки війни в Україні.

Окрім того, великий вплив на культурні зв'язки мають німецькі культурні інститути, такі як товариство «Відергебурт» та Goethe-Institut¹⁵, який активно підтримує німецько-українські мистецькі проєкти, мовні курси, видавничі ініціативи та інші програми. За допомогою таких ініціатив українська аудиторія має змогу глибше пізнати німецьку культуру, літературу та історію, що сприяє

¹² <https://www.instagram.com/p/Ca2rTN1MVNc/?locale=ru&hl=am-et>

¹³ <https://www.unian.ua/lite/stars/gurt-rammstein-prosto-pid-chas-koncertu-pidtrimav-ukrajinu-video-12692955.html>

¹⁴ https://www.instagram.com/p/DBv3_G_Niub/

¹⁵ <https://www.superprof.com.ua/blog/nimtsi-v-ukraini/>

зниженню стереотипів і розвитку культурної емпатії¹⁶. 2017 рік був обраний роком німецької мови в Україні, і в наступному навчальному році німецька мова була обрана понад 750 тисячами українців, що свідчить про її важливість для професійного розвитку та культурного обміну.

Програми обміну між університетами Німеччини та України відіграють ключову роль у формуванні нового покоління фахівців, які здатні працювати на міжнародному рівні. Програми Erasmus+ та DAAD є одними з найвідоміших інструментів для студентських обмінів, які дозволяють студентам з України навчатися в Німеччині та навпаки. Це не тільки підвищує рівень освіти в обох країнах, але й сприяє взаєморозумінню між молоддю, що є запорукою довгострокового миру та співпраці¹⁷.

Культурний обмін між Німеччиною та Україною є важливим інструментом зміцнення двосторонніх відносин, оскільки він сприяє розвитку демократії, громадянського суспільства та інтеграції України до Європейського Союзу. Через мистецтво, науку та освіту обидві країни не лише зближуються на міжособистісному рівні, але й створюють міцну основу для співпраці в політичній та економічній сферах. Німеччина, як один з найбільших інвесторів в Україну, використовує культурний діалог для зняття бар'єрів у бізнесі, що відкриває нові можливості для економічних проєктів. Для України цей обмін є важливим аспектом європейської інтеграції, в той час як Україна збагачує європейський культурний простір своїм досвідом. Культурний обмін сприяє побудові стабільних міжнародних відносин, що є ключем до вирішення глобальних проблем. У нас, українців та німців, спільне майбутнє, яке будується на співпраці, діалозі та спільних мріях про кращу Європу. Саме культурний обмін допомагає подолати стереотипи, розширювати світогляд та об'єднуватися у важчі часи. Справжні друзі України пізнаються у біді, і Німеччина стала однією з найважливіших країн-союзниць України у багатьох сферах. Спільні цінності, моральні риси, повага до демократії і прав людини – це те, що об'єднує,

¹⁶ <https://www.goethe.de/ins/ua/uk/index.html>

¹⁷ <https://erasmusplus.org.ua/en/news/training-course-management-of-internationalisation-and-german-ukrainian-academic-cooperation-2020-2024-15-11-2023-online/>

здавалося би з першого погляду різні нації. Але саме нам варто будувати майбутнє і шукати шляхи для зміцнення нашої дружби, аби разом долати виклики і досягати спільного процвітання. Ми повинні відмовитися від радянських стереотипів і шовінізму, тому що це тільки обмежує. Спільні культурні ініціативи допомагають не тільки покращити дипломатичні відносини, а й зменшити соціальні та політичні бар'єри між народами. Участь у культурних проектах, таких як обміни, виставки, наукові форуми та освітні програми, дозволяє створити майданчики для комунікації, що сприяє зростанню довіри та порозуміння між країнами. Це дуже сильно допоможе Україні, яка прагне здобути членство у Європейському Союзі і покращити свій загальний рівень добробуту.